

afkræftede ved den Syndflod af Artikler, den har givet Anledning til, baade i Dagspressen og de faglige Tidsskrifter. Det Indlæg, som synes mig af størst Interesse og Værdi til Belysning af Spørgsmaalet, er en Række Artikler, som Konsulent Kjerulf Petersen skrev i Ugeskrift for Landmænd i Sommer og i Numrene til op imod Oktober. De tjene i høj Grad til Støtte for den Antagelse, at der virkelig kan være noget galt paa Færde her. Konsulent Kjerulf Petersen beregner der for to større jydsk Kvægbesætninger for Aaret 1909—10 et gennemsnitligt Tab af 63—64 Kr. paa hver Ko og finder ogsaa i det foregaaende gunstigere Aar et betydeligt Indtægtstab pr. Ko, og han hævder, at det ingenlunde er noget enestaaende, men at det tværtimod er overordentlig almindeligt, at der arbejdes med Tab i denne den vigtigste Gren af Landbruget. I alt Fald synes jeg, det er utvivlsomt, at det Spørgsmaal, der her er draget saa stærkt frem i Diskussionen, fortjener den største Opmærksomhed. Vor uhyre forcerede Smørproduktion kan utvivlsomt i det lange Løb vise sig at være en ret usolid Basis for hele vor Nationalhusholdning. Det staar for mig som ingenlunde ganske usandsynligt, at den Ensidighed i Produktionen, som den er Udtryk for, kan give Anledning til Rystelser i Fremtiden. Jeg er ikke tilstrækkelig sagkyndig til at kunne bedømme Smørproduktionens Rentabilitet efter Prisen pr. Foderenhed, og som det ærede Medlem fra Svendborg meget rigtig sagde, vi savne endnu for Tiden alt Materiale til en saadan Bedømmelse. Men det forekommer mig, at en Betragtning ud fra et nationaløkonomisk Synspunkt med Handelsstatistikken som Udgangspunkt viser tydelig i Retning af, hvor farligt det er i den Grad at stille Landbrugets produktive Virksomhed paa Spidsen, som Tilfældet her er.

Smørret, der udgør den store Udførselsartikel paa Handelstabellerne, udgjorde i 1909 ialt 41 pCt. af hele Udførselens Værdi, lidt over 180 Mill. Kr. Det er næsten Fordobling, der er foregaaet i de sidste 12 Aar. I Tiden fra 1897 til 1909 er Udførselen stegen med ikke mindre end 83,5 Mill. Kr. Men jeg tror, man er noget for tilbøjelig til herhjemme at tænke alt for meget paa denne Forøgelse af den nationale Bruttoindtægt og lægge for lidt Vægt paa, hvor stærkt de nationale Driftsudgifter samtidig ere forøgede. Er ikke en væsentlig Del af denne stærkt voksende Indtægt, som vi have ført hjem fra det engelske Marked, købt ret dyrt? Er Nettoindtægten

vokset i lignende Forhold som Bruttoindtægten? Samtidig med at vor Indtægt ved Udførsel af Smør er stegen med 83,5 Mill. Kr., ere de nationale Udgifter ved Køb af udenlandsk Klid, Oliekager og Frø til Oliepresning stegne med 54,7 Mill. Kr. Man vil se, det er en meget stor Del af Indtægtsforøgelsen, der paa denne Konto er slugt. Hertil kommer der andre Udgiftsposter. Roekulturen har ført til, at Kornarealet ikke er vokset, men endog ved den sidste Tælling viser en absolut Tilbagegang. En Følge deraf er den vældige Fremgang i Importen af fremmed Korn saavel til Brødkorn som til Opfodring. Fra 1897 til 1900 voksede Indførselen af Korn i uformalet og formalet Tilstand med 42,1 Mill. Kr. Dertil kommer Indførselen af Gødningsstoffer, som er vokset med 6,1 Mill. Kr. Endelig en saadan Post som Indførsel af Raastoffer til Fabrikation af Margarine til Erstatning for det Smør, vi eksportere. Det er en ny Udgiftsforøgelse med 5,8 Mill. Paa disse 4 Poster falder der altsaa en national Udgiftsforøgelse paa ialt 108,6 Mill. Kr. eller ikke mindre end 25,1 Mill. mere end Indtægtsforøgelsen ved den voksede Smørekspport. Saa er der ganske vist, hvad man selvfølgelig ikke maa se bort fra, ogsaa Indtægten ved Eksport af Flæsk, Kød og Æg og andre Fedevarer. Der er der en Indtægtstigning af 70,2 Mill. Kr., og jeg betragter det stadig som sandsynligt, at Forholdet endnu betyder en Indtægtsforøgelse, om end ikke saa overmaade stor. Men De se, at hele den blændende Forøgelse af Nationalindtægten, som den voksende Udførsel af Fedevarer efter den almindelige Opfattelse har tilvejebragt, skrumper ind til et meget ringe Beløb, og der er ingen Tvivl om, at i mange Tilfælde give de sidste Hundreder Pund Mæk, som en Ko fodres op til at give, kun et grimme ringe Overskud i Landmandens Kasse.

Grosserer Jürgensen har i sin Pjece fremsat Tanken om en Kommission til Undersøgelse af disse Forhold. Nu ere Kommissioner ikke populære og med god Grund, men det forekommer mig i øvrigt, at var der noget Omraade, hvor en Kommission kunde være paa sin Plads for at faa den fyldigste og grundigste Undersøgelse foranstaltet, er det netop her, hvor det gælder det allervigtigste Spørgsmaal ikke blot for vort Landbrug, men for hele vor Nationalhusholdning. Hvad en saadan Kommission kunde gøre, var først og fremmest at tilvejebringe det største og fyldigste Materiale, saa at vi virkelig kunde